

EL BAPTISME
Pintures del Baptisteri
de l'Església Parroquial de
Sant Pere del Masnou

Significat del Baptisme
en les pintures del Baptisteri
de l'Església Parroquial de Sant Pere
del Masnou

Solemnitat de Sant Pere
29 de juny de 2010

Pintor: Rafael Rosés i Rivadavia

Fotografia i muntatge: Esperança Teruel

BAPTISTERI DE L'ESGLÉSIA DE SANT PERE DEL MASNOU

Qui m'anava a dir que després de 50 anys tornaria a pintar el Baptisteri de l'església de Sant Pere del Masnou!.

Tot va començar l'any 1958 amb Mossèn Sabater, quan em va proposar pintar un complex treball sota la simbologia del baptisme. Amb el seu assessorament i amb total complicitat va sorgir tota una narració bíblica. Recordo que va ser un gran projecte pintat amb molta empenta, moltes hores de dedicació i molta il·lusió.

Al cap de 50 anys Mossèn Felip-Juli, Rector del Masnou, em va proposar tornar a pujar a les bastides i retornar a una època pictòrica i a unes vivències quasi oblidades amb la restauració del Baptisteri. El vaig agafar amb la mateixa il·lusió i dedicació d'aleshores. Tot i què enguany no m'ha pesat el treball sinó els anys.

Ha estat un treball quasi miraculós on la intervenció i la col·laboració de la meva dona, la meva filla i la meva neta, tot formant un equip familiar han estat un recolzament molt important.

L'aigua és el símbol de la puresa i de la vida: tot el baptisteri gira al voltant d'aquesta idea.

Si fem un recorregut visual, en primer lloc entrem per les catacumbes cristianes amb símbols i cites en llatí que identificaven als primers cristians. Al sostre abobedat s'hi representa l'any litúrgic amb les quatre estacions.

Seguim caminant i trobem al terra un mosaic amb la representació d'un vaixell amb les veles a tot vent i els peixos com a símbols cristians, que ens inviten a entrar al baptisteri.

Un espai magnífic s'obre al nostre voltant, amb tot un seguit de representacions pictòriques sota el significat del baptisme. Alcem el cap i trobem una petita cúpula, la mes alta del baptisteri, i en ella, pintada, la Santíssima Trinitat. A sota, una gran cúpula presenta quatre àngels, representant: la temprança, la prudència, la fortalesa i la justícia. Baixem la vista i a les quatre petxines hi son els quatre evangelistes. A sota, una gran pintura mural ens presenta el pecat original i al davant d' ella una altra gran pintura mural representa el baptisme de Jesús per Sant Joan Baptista.

Totes les representacions pictòriques giren al voltant de la simbologia del baptisme. Llavors seguint el recorregut visual, a l'altra gran cúpula, quatre àngels porten els atributs del baptisme: la sal, els olis, la túnica i el ciri que representa la llum. A sota d'aquesta gran cúpula, un gran mural amb dos cérvols que simbolitzen la pau, beuen aigua de Crist, que mana de la creu. L'aigua dona vida, dos arbres ho representen: un de frondós i l'altre, sec i mort. Dos murals a l'esquerra i a la dreta , un amb el diluvi universal i l'arca de Noé i l'altre mural amb la Immaculada amb el lliri completen tota la lectura visual del baptisteri.

Finalment, el magnífic vitrall representa les virtuts teologals: la fe, l'esperança i la caritat. En la seva part superior son representats els dons de l' Esperit Sant.

Rafael Rosés i Rivadavia

El Baptisteri està situat a l'entrada del temple, per recordar que el Baptisme és la porta d'entrada a l'Església. En alguns indrets són col·locats fora del temple, com a Florència, Pisa, Montserrat... indicant que no es pot entrar a l'Església sense haver-se purificat abans per l'aigua regeneradora.

Credo que hi ha un sol Baptisme

El sant Baptisme és el fonament de tota vida cristiana, el pòrtic de la vida en l'Esperit i la porta que obre l'accés als altres sacraments (CEC 1213)

... ningú no pot entrar al Regne de Déu si no neix de l'aigua i de l'Esperit

(Joan 3, 5)

Els qui creuran i seran batejats se salvaran, però els qui no creuran es condemnaran

(Marc 16, 16)

Al començament de la celebració del Baptisme la comunitat cristiana acull el candidat al mateix temps que el ministre el marca tot dient: “En nom d’ella jo et faig el senyal de la creu”, que significa la gràcia de la redempció que el Crist ens ha adquirit per la seva creu (CEC 1235). El Baptisme és el primer dels sacraments de la iniciació cristiana, que continuarà amb la Confirmació i acabarà amb l’Eucaristia (CEC 1212).

El crismó és el monograma de Crist. És el resultat de la superposició de dues lletres gregues, la ji (X) i la ro (P), que són l'abreviatura de ΧΡΙΣΤΟΣ, Crist en grec. L'alfa i l'omega, simbolitzen el principi i la fi. NIKA és una paraula grega que vol dir "vencedor "(sobre el mal).

La llum de Crist,
Donem gràcies a Déu

El Baptisme és la font de la vida nova en el Crist, de la qual brolla tota la vida cristiana (CEC 1254). El ritu essencial del Baptisme consisteix a submergir en l'aigua el candidat a vessar aigua sobre el seu cap, tot pronunciant la invocació de la Santíssima Trinitat, és a dir, del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant (CEC 1278).

... La dona
que has
posat al meu
costat
costat
m'ha ofert
el fruit de
l'arbre i
n'he menjat

(Gènesi 3, 12)

Així com per
la desobediència
d'un de sol tots
han esdevingut
pecadors... (Romans 5, 19)

... també per

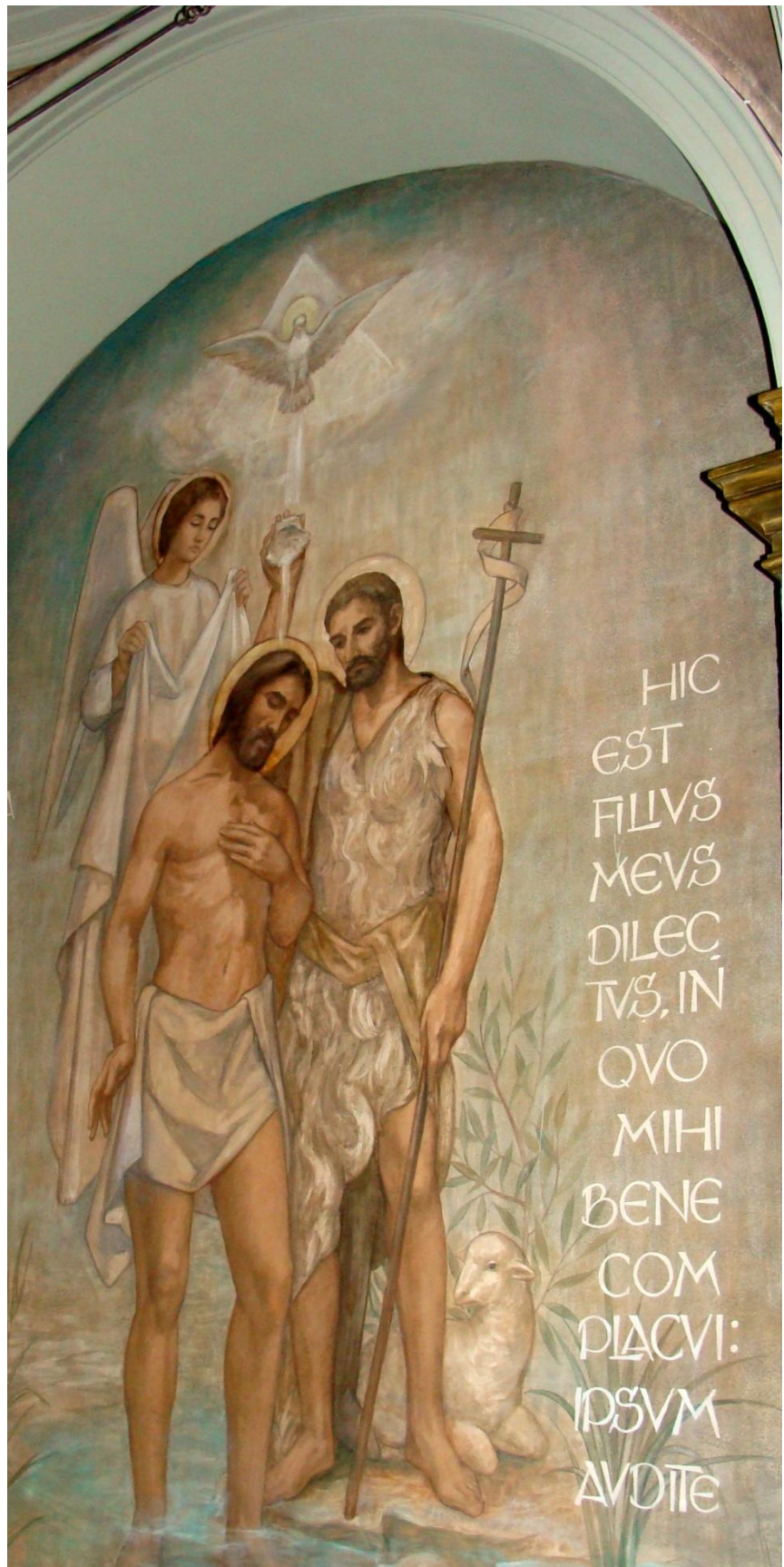
l'obediència

d'un de sol

tots seran

fets justos

(Romans 5, 19)

Aquest és el meu Fill, el meu estimat,
en qui m'he complagut; escolteu-lo (Mateu 17, 5)

A la part de dalt del vitrall hi ha representats els set dons de l'Esperit Sant: Saviesa, enteniment, consell, fortalesa, ciència, pietat i temor de Déu. Pertanyen en plenitud al Crist, Fill de David, i a través dels sacraments a tots els batejats.

A sota, hi ha plasmades tres grans figures al·legòriques que representen les virtuts teològiques: fe, esperança i caritat (caritat, fe i esperança, d'esquerra a dreta).

Text que envolta el vitrall:

... esperit de saviesa i d'enteniment, esperit de consell i de fortalesa, esperit de coneixement i de reverència pel Senyor; esperit que li inspiri com reverenciar-lo...

(Isaïes 11, 2-3)

Text de la segona volta

La Sacrosanta Setena

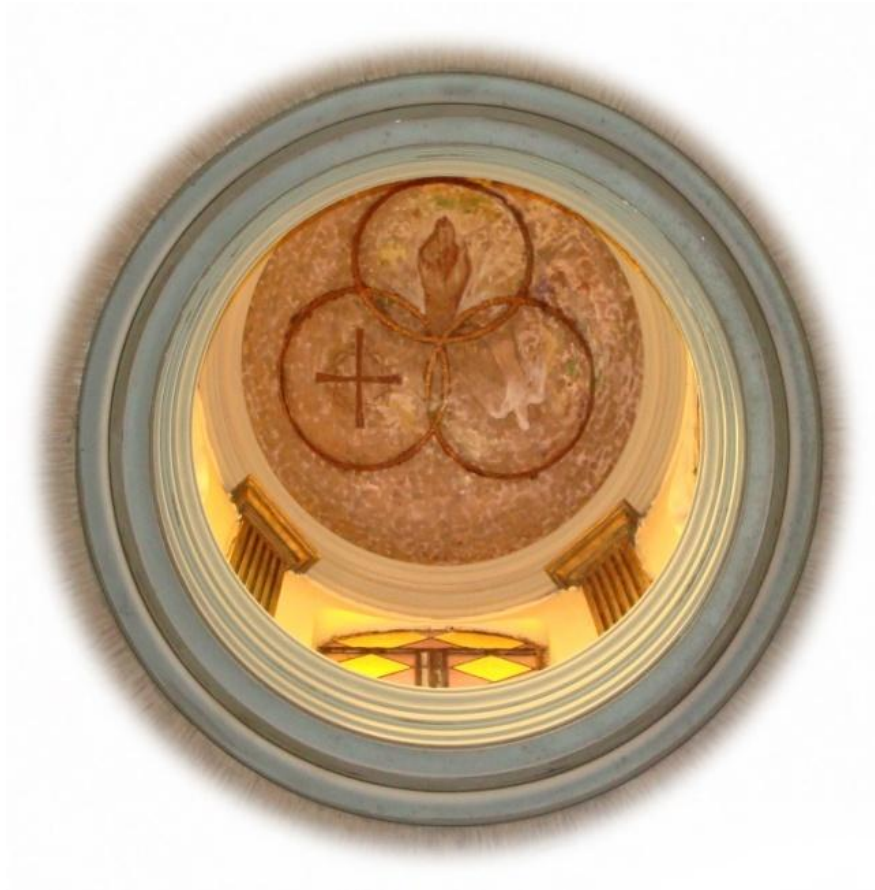
(En referència als set dons de l'Esperit Sant)

A la part inferior del vitrall:

... la fe, l'esperança i la caritat...

(1a Corintis 13, 13)

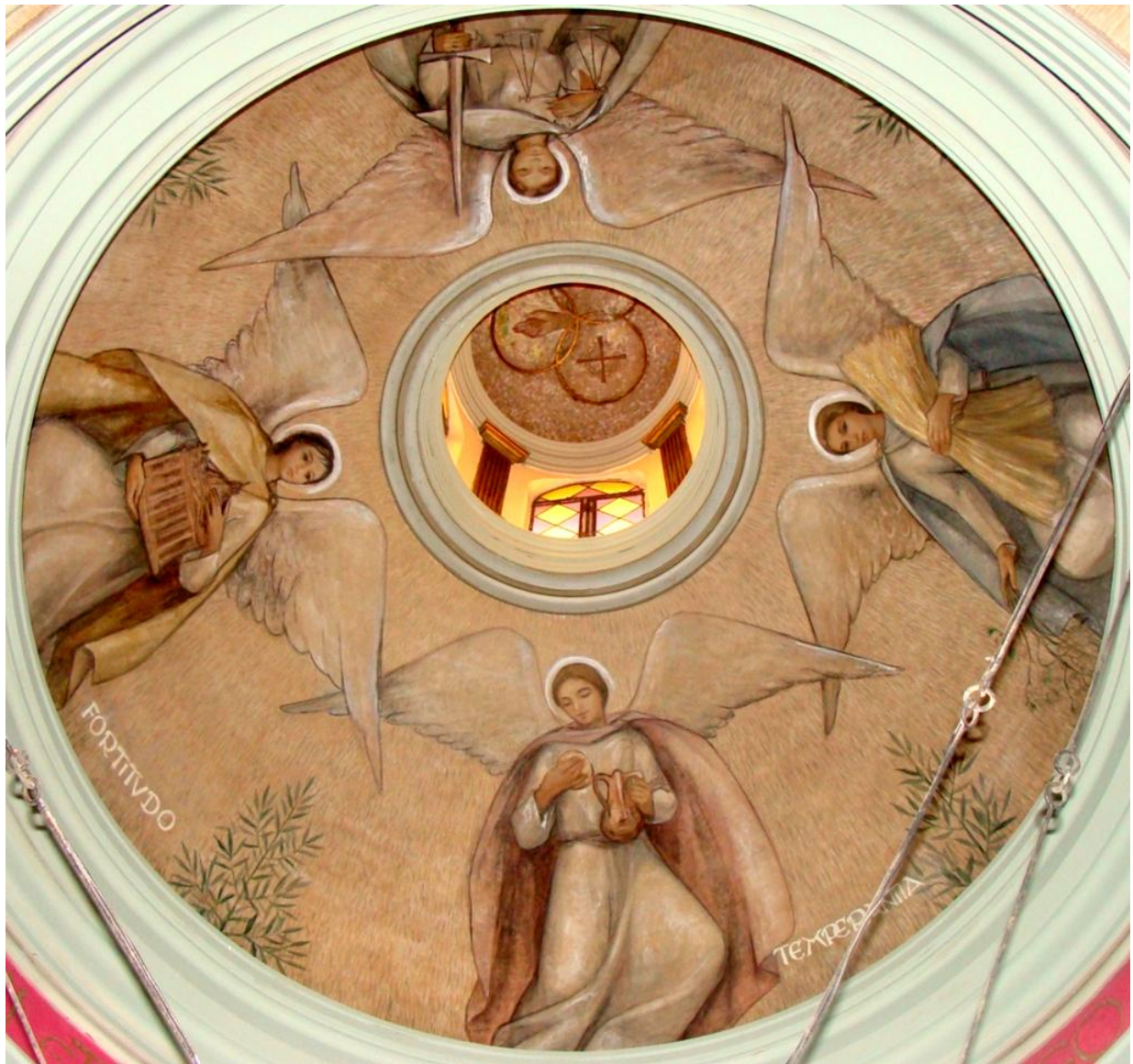

A dalt de tot de la cúpula, representada la Santíssima Trinitat:
el Pare, el Fill i l'Esperit Sant

Just a sota de la cúpula, al centre, la pila baptismal

A la cúpula hi ha plasmades les quatre virtuts cardinals:
prudència, justícia, fortalesa i templança.

Text que envolta la cúpula:

**EUNTES ERGO DOCETE OMNES GENTES: BAPTIZANTES EOS
IN DOMINE PATRIS ET FILII ET SPIRITUS SANCTI**

Jesús després de la seva resurrecció dóna aquesta missió als apòstols: “Aneu, doncs, convertiu tots els pobles, bategeu-los en el nom del Pare i del Fill i de l’Esperit Sant, ensenyen-los a observar tot allò que us he manat” (Mt 28, 19-20)

Al centre del recinte, hi ha la font baptismal o pila, que conté l'aigua consagrada la Nit de Pasqua, i que s'utilitza en el moment de la celebració del Baptisme en temps pasqual, i esdevé el signe primer i principal del Baptisme

Jesús respongué:

--T'ho ben asseguro: ningú no pot entrar al Regne de Déu si no neix de l'aigua i de l'Esperit (Jo 3, 5)

Text de la pila baptismal:

**EUNTES ERGO DOCETE OMNES GENTES BAPTIZANTES EOS
IN DOMINE PATRIS ET FILII ET SPIRITUS SANCTI**

Aneu, doncs, a tots els pobles i feu-los deixebles meus, batejant-los en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant (Mateu 28, 19)

El Baptisme ens fa nova creatura (2 Co 5, 17), fills adoptius de Déu (Ga 4, 5-7), membres de Crist (1 Co 6, 15), cohereus amb ell (Rm 8, 17) i temples de l'Esperit Sant (1 Co 6, 19). En termes catequètics se'n diu la gràcia santificant. La seva acció en l'economia sacramental és completada amb el sagrament de la Confirmació.

A les quatre petxines els evangelistes:

Sant Marc

Sant Mateu

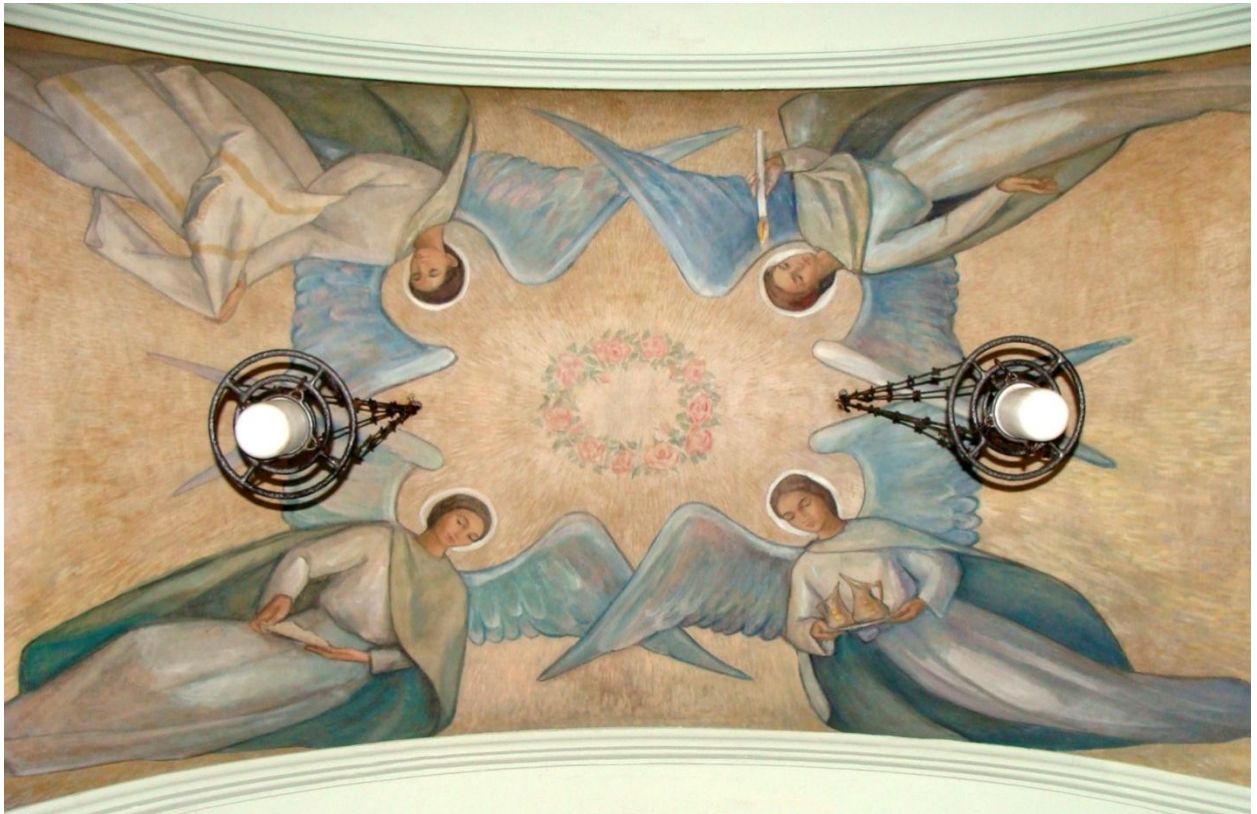
Sant Joan

Sant Lluc

Pel Baptisme el batejat inicia el nou camí que es caracteritza per creure, esperar i estimar Déu per damunt de tot, i el proïsme. I alhora pel compromís de créixer en el bé a través de les virtuts morals (CEC 1266).

A les pintures del sostre de la volta lateral, hi ha la figura d'uns àngels que porten en les seves mans els signes complementaris del Baptisme:

- L'oli dels catecúmens i el Crisma.
- La sal (ritu avui desaparegut).
- El vestit blanc que símbol de la vida nova.
- El ciri que representa la fe, a la que batejat acaba de néixer pel Baptisme.

Es fan servir en el moment de la celebració baptismal, amb les corresponents frases tretes de l'antic ritual del Baptisme.

Pel baptisme el batejat és incorporat a l'Església i fet partícip de la seva missió que consisteix a donar testimoni de la seva fe i a participar en l'activitat apostòlica i missionera del Poble de Déu (CEC 1270). Dit amb unes altres paraules: celebrar, viure i testimoniar la seva fe en Jesucrist mort i ressuscitat.

Mosaic del terra, sota la volta lateral

El peix és el primer símbol religiós cristià, durant els tres primers segles els cristians van començar a fer servir la paraula grega "peixos", segons un anagrama / sigla que significa "Jesucrist, el Fill de Déu, Salvador" ΙΧΘΥΣ (ICHTHUS).

La pintura de la pàgina següent la podem explicar separant les tres parts que la formen, la superior i els dos laterals.

La part de dalt de la porta evoca la victòria de Crist sobre el pecat a través de la creu, amb aquestes paraules: "*Qui in ligno vincebat in ligno quoque vinceretur*", és a dir, el temptador, que va vèncer en un arbre (paradís), fou vençut per Crist en un altre arbre (la creu). Però al mateix temps, evoca l'Eucaristia pel simbolisme del calze i la forma, l'espiga i el raïm al bell mig de la creu. I de la creu surt un doll d'aigua amb dues cérvoles que recorden les paraules del Salm 41: "*Com la cérvola es deleix per l'aigua viva, també em deleixo jo per vós, Déu meu.*"

Als dos costats de la porta dos arbres que representen un el bé, i l'altre el mal (o bé la gràcia de Déu i el pecat).

i qui en l'arbre va vèncer, en l'arbre també serà vençut

Prefaci de Passió
i de la Creu

**sobreabundà
la gràcia**

**on abundà
el pecat**

... però on abundà el pecat, sobreabundà la gràcia (Romans 5, 20)

El Baptisme, entre d'altres efectes, ens allibera del pecat original (i dels personals) i ens inicia en la lluita contra el mal i el pecat, que té el seu exponent en l'exorcisme, seguit de la unció de l'oli dels catecúmens i de la renúncia al pecat, abans de la professió de fe baptismal en el moment del Baptisme (CEC 1263).

Mosaic del terra del passadís

Per la gràcia del Baptisme, “en el nom del Pare i del Fill i de l’Esperit Sant”, som cridats a tenir part en la vida de la Santíssima Trinitat, aquí baix, en l’obscuritat de la fe, i després de la mort, en la llum eterna (CEC 265).

Detall de la Pila Baptismal

En la celebració del Baptisme d’infants o adults, el batejat és ungit amb l’oli dels catecúmens –símbol de força- després de l’exorcisme; és ungit amb el Crisma –símbol de l’Esperit- després de l’aigua; a continuació és revestit amb el vestit blanc (o túnica) –símbol de la gràcia-, i finalment, se li entrega el ciri –símbol de la fe- encès del ciri pasqual de l’any corresponent.

A vosaltres, pares i padrins, l’Església us confia aquesta llum. Manteniu-la encesa, a fi que aquest infant, il·luminat per Crist, camini sempre com a fill de la llum, i perseveri en la fe i, quan el Senyor torni, pugui sortir-li a l’encontre amb els sants i visqui eternament al cel (Ritual del Bptisme)

A un costat de la volta lateral, hi ha representat a sobre de la porta el liri que simbolitza la primera persona redimida del pecat original, la Verge Maria.

"IMMACULATA"

Mosaic de l'entrada

Rosetó del sostre de l'entrada

"FORA DE L'ESGLÉSIA NO HI HA SALVACIÓ"

En el arc, a l'altre costat de la volta lateral hi ha representada l'Arca de Noé, que és considerada un símbol de l'Església i del Baptisme alhora. Al damunt hi ha una frase molt significativa del temps en que van decorar les parets: "*Extra Ecclesiam nulla salus*", és a dir, fora de l'Església no hi ha salvació possible. Avui diríem més aviat que l'Església és sacrament universal de salvació.

